

Asia: VN/6450/2019

Esitys alueiden kehittämistä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan rahastoja koskevan lainsäädännön uudistamisesta

I Keskeiset ehdotukset

- **Kommentteja ja näkemyksiä lakiuudistuksen keskeisistä ehdotuksista**

Satakunnan ELY-keskuksen näkemyksen mukaan tavoite selkeyttää lakien rakennetta, huomioida toimintaympäristön pitkän aikavälin muutokset, keventää aluekehittämisen suunnittelujärjestelmää ja säädellä joistakin seikoista nykyistä lainsäädäntöä yleisemmin ovat lähtökohtaisesti kannatettavia. Nykyistä yleisempitasoinen säätely mm. maakunnan yhteistyöryhmien asettamisesta, kokoonpanosta ja tehtävistä sekä päätöksenteko- ja hallintomenettelyistä saattaa johtaa alueelliseen eriytymiseen MYR-käytännöissä. Maakunnan yhteistyöryhmä (MYR) on alueen kehittämiseen vaikuttavien suunnitelmien ja sopimusten sekä kansallisten ja EU:n osarahoittamien ohjelmien toimeenpanon ja yhteensovittamisen kannalta niin tärkeä yhteistyöelin, että sen kokoonpanosta tulisi Satakunnan ELY-keskuksen näkemyksen mukaan säätää nykyisen lain tapaan ehdotettua täsmällisemmin.

Satakunnan ELY-keskus pitää kannatettavana myös sitä, että viime vuonna päättyneessä maakuntauudistusvalmistelussa pilotoitu toimintamalli alueiden kehittämiskeskusteluista sisältyy lakiehdotukseen. Aluekehittämiskeskustelujen tavoitteellisuutta tulee laissa kuitenkin edelleen lisätä ja keskusteluihin liittyvää systemaattista prosessia kehittää valtioneuvoston aluekehittämispäätöksen ja maakuntaohjelman vaikuttavan toimeenpanon edistämiseksi.

II Lakiluonnos alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta (Toimeenpanolaki)

- **Ovatko lain tarkoitus ja soveltamisalat selkeät? (1 ja 3 §)**

- **Ovatko alueiden kehittämisen tavoitteet selkeät ja kestävät pitkällä aikavälillä? (2 §)**

Osaamisen, koulutuksen ja innovaatioiden sekä innovaatorakenteiden tukemisen merkitys ja yhteys toisiinsa sekä työllisyyteen voisi tulla tavoitteissa korostetummin esiin.

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 1

Osaamisen kehittämisen toimijoita ovat ammattikorkeakoulut ja yliopistot, ammatillisen koulutuksen järjestäjät, vapaan sivistystyön toimijat ja yksityiset koulutusta tarjoavat organisaatiot. Satakunnan ELY-keskus pitää tärkeänä, että erityisesti tiede- ja ammattikorkeakoulujen roolia kaikessa aluekehittämistyössä vahvistetaan. Satakunnan kaltaisissa maakunnissa, joissa osaamis- ja koulutustaso sekä tutkimus-, kehitys- ja innovaatorahoitus ovat eri syistä jääneet jälkeen koko maan keskimääräisestä tasosta, korkeakoulujen vaikuttava rooli ja merkitys aluekehittämistyössä pitäisi tunnistaa lainsäädännössä nykyistä vahvemmin.

- **Ovatko viranomaisten vastuut ja roolit selkeästi määritelty?**

Satakunnan ELY-keskuksen näkemyksen mukaan voisi olla selkeämpää todeta maakunnan liiton vastuu alueiden kehittämiseen liittyvien tehtävien hoitamisesta kussakin maakunnassa nykyisen lain 7/2014 5§:n tapaan samassa pykälässä kuin valtion, kuntien ja ELY-keskuksen tehtävät. Viranomaisten systemaattista yhteistyötä tulee korostaa vaikuttavuuden varmistamiseksi. Systemaattista vuorovaikutusta tulee edistää ennakoinnissa ja toimeenpanossa tapahtuvassa verkostoyhteistyössä innovaatioiden, osaamisen ja työllisyyden edistämiseksi.

- **Saako 15 §:stä kokonaiskuvan maakuntien liittojen alueiden kehittämiseen liittyvistä tehtävistä?**

- **Onko maakunnan yhteistyöryhmän (MYR) rooli, tehtävät ja päätöksenteko selkeästi määritelty? (17, 18 ja 19 §)**

Maakunnan yhteistyöryhmästä todetaan lakiehdotuksen 17 §ssä, että yhteistyöryhmässä tulee olla kattavasti edustettuna maakunnan alueen kehittämisen kannalta keskeiset tahot yleisasetuksen 6 artiklan mukaisesti. Näitä ovat alueen kuntien ja maakunnan liiton edustajat, ohjelmaa rahoittavat valtion viranomaiset sekä aluekehittämisen kannalta keskeiset järjestöt. Satakunnan ELY-keskuksen näkemyksen mukaan maakunnan yhteistyöryhmän kokoonpanosta tulee jatkossakin säätää täsmällisemmin kuten voimassa olevassa laissa, jonka 24§:ssä mainitaan keskeisenä tahona ohjelmaa rahoittavien valtion viranomaisten ohella muut yhteistyöryhmän tehtävien kannalta merkittävät valtionhallintoon kuuluvat organisaatiot. Viimeksi mainittu "muut tehtävien kannalta merkittävät valtionhallintoon kuuluvat viranomaiset" tulee lisätä valmisteilla olevan lain 17§:ään. ELY-keskuksista vain neljä ns. rakennerahastoelyä on ohjelmaa rahoittavia viranomaisia, mutta kaikilla ELY-keskuksilla on mm. Euroopan maaseuturahaston välittävänä toimielimenä sekä

työvoima- ja yrityspalveluja tuottavana organisaationa merkittävä aluekehitysrooli ja niiden tulee jatkossakin olla maakunnan yhteistyöryhmän jäseniä. Myös aluehallintovirastolla on merkittäviä aluekehitykseen liittyviä tehtäviä.

17§:ssä tulee nykyisen lain 24 §:n tapaan mainita, että MYR voi asettaa jaostoja ja kutsua asiantuntijoita. Esim. maaseutujaostosta on hyviä kokemuksia EU-varojen yhteensovittamisen näkökulmasta. Lisäksi lakiin tulee edelleen kirjata nykyisen lain 26§:n tapaan, että MYR:llä on sihteeristö, joka koostuu ohjelmia rahoittavista viranomaisista.

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 2

-

- **Lakiluonnoksessa ehdotetaan, että luovutaan erityisohjelmista (osaamiskeskusohjelma (OSKE, vuosina 1994–2013), aluekeskusohjelma (AKO, v. 2001–2009) ja viimeisimpänä koheesio- ja kilpailukykyohjelma (KOKO, v. 2010–2013). Näkemyksiä ehdotuksesta tai ohjelmien tarpeesta jatkossa? (vrt. nykyisen 7/2014 lain 30 §)**

Satakunnan ELY-keskus kannattaa erityisohjelmista luopumista. Tämä selkeyttää järjestelmää ja vähentää päällekkäisyyttä.

- **Onko maakuntaohjelman asemasta säädetty riittävästi? (vrt. nykyisen 7/2014 lain 34 §)**

-

- **Näkemyksiä ehdotuksesta luopua maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelmasta? (vrt. nykyisen 7/2014 lain 33 §)**

-

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 3

-

- **Ovatko eri viranomaistahot ja yhteistyöohjelmien hallinnointi määritelty selkeästi?**

-

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 4

-

- Lakiluonnoksessa ehdotetaan, että luovutaan äkillisten rakennemuutosalueiden nimeämisestä. Näkemyksiä luopua äkillisten rakennemuutosalueiden nimeämisestä? (vrt. nykyisen 7/2014 lain 47 §:n 2 mom.)

-

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 5

-

III Lakiluonnos alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta (Rahoituslaki)

- Ovatko lain tarkoitus ja soveltamisalat selkeät? (1 ja 2 §)

-

- Onko viranomaisten toimivalta määritelty selkeästi?

-

- Onko toimivallasta välittävänä toimielimenä säädetty riittävästi?

-

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 1

-

- Onko tukimenettelystä säädetty selkeästi ja riittävällä tasolla?

-

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 2

32§:ssä todetaan tuen takaisinperinnästä, että perimättä voidaan jättää määrä, joka ei ylitä 250 euroa. Takaisinperittävä summa voisi olla ehdotettua korkeampikin, esim. 500 euroa.

Kommentteja ja näkemyksiä lukuun 3

-

- Onko erillinen luku kansallisen vastinrahoituksen erityissäännöksistä tarpeellinen?

-

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 4

-

- Onko eri viranomaisten tarkastusoikeudet määritelty selkeästi?

-

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 5

-

Kommentteja ja näkemyksiä lukuun 6

-

IV Mitä muuta haluatte sanoa alueiden kehittämistä ja EU:n alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanoa ja hankkeiden rahoittamista koskevan lainsäädännön uudistamisesta?

Kommentit ja näkemykset

-

Mäkinen Anni
Satakunnan ELY-keskus